

GORENJE

Uredništvo in uprava:
Strossmajerjev trg 1 / Tel. št. 73

Leto XXIV

Št. 19.

Kranj, 11. maja 1940.

Izhaja vsako soboto
Naročnina: celoletno din 40,
polletno din 20, četrtletno din 10

Ob Rubikonu

Italija s svojo nejasno politiko pomenja slejkoprej nerešeno neznanko za diplomacijo in državne vojujočih se in ne vojujočih se držav. Sicer je že v pričetku vojne deklarirala svoje stališče, ki ni stališče nevtralne, marveč stališče države, ki stoji ob strani. S tem je hotela bržčas poudariti, da bo posegla v vojno tedaj, kadar bodo to zahtevale njene koristi in da se ne odreka vojni kot sredstvu za doseg njenih državno političnih ciljev in razširjenju njenega imperija, v katero svrhu je že večkrat najavila svoje zahteve zlasti v pogledu Sredozemlja. Svoje načrte je izdala le v toliko, da je napovedala svojo odločno intervencijo, če in kadar bi njena interesna sfera — Balkan — prišla v območje tujih vplivov.

Dokler vladal na zapadu mir, dokler se barometer vojne napetosti na Balkanu in v Sredozemlju ni povečeval, ni bilo Italiji lahko ostala v rezervi, čeprav se je posvetila intenzivnim pripravam v vojaškem in gospodarskem pogledu. Z nastopom Nemčije v Skandinaviji, ko je vojna oživela na tej sicer nepričakovani fronti, katere končni rezultat in končni cilj še ni znan, se je pa naenkrat pojavilo v svetovnem časopisju in v diplomatskih krogih ugibanje, če in kam se bo Italija obrnila.

Kljub rahlim zvezam z zavezniki ma državama, je bilo malo verjetno, da bi stopila na njuno stran in se obrnila proti svoji osišeni zaveznici Nemčiji. Če je prej obstajalo vsaj neznatno upanje, da se bo Angliji in Franciji, ki sta ves čas napovedovali svojo pripravljenost sesti z Italijo za zeleno mizo, posrečilo Italijo pripeljati v njun tabor, je to upanje izgubilo po sestanku na Brennerju, ki je sedaj, ko se čim bolj odmika v preteklost in se odgrinja najstarejša koprena nad rendez-vous-jem obeh diktatorjev, pokazal težnje obeh zaveznic, še bolj pa to kažejo entuziasmične izjave vodilnih nemških in italijanskih državnikov v zadnjih dneh, čeprav so bolj platuskega značaja. Ker pa nemški nastop v Skandinaviji kljub zanikerni obrambi Angležev in Francozov ni uspel in se je z ozirom na metode „bliskovite vojne“ že malo preveč zavlekel, je tudi Italija odstopila od svoje namere, čeprav se je s svojim načrtom nekoliko prenapela in odkrila svoje karte, kajti Italiji more koristiti le zmagovita Nemčija.

Ce pa Italija že ni svoje zaveznice razbremenila z vojaškim nastopom, ji je pa tembolj sekundirala moralno, z diplomacijo, s časopisno kampanjo proti zapadnim državam v njunem nastopu na Norveškem. Zato ni čudno, če sta Anglija in Francija zahtevali od Italije konec slepomiselnosti, če sta zahtevali odločitve na to ali na drugo stran, kajti nejasno in dubiozno stališče Italije mnogo bolj ovira izvedbo njenih načrtov kot pa odkritje, odprta fronta, čeprav naperjena proti njima.

Tako se je „živčna vojna“ zadnje tedne zopet potencialna radi vprašanja, ali bo Italija nastopila v vojni. Zgodovina se rada ponavlja in letos maja mesca bo poteklo ravno 25 let, ko je Italija zapustila tedanjo trozvezno in najavila vstop v vojno na strani antantnih držav.

Ali bo tudi letošnji maj odločilen za Italijo? Tako se danes sprašuje svetovna javnost. Ali naj Italija prekaži Rubikon in koraka proti sovražniku, katerega si je določila.

Brali smo zadnje čase ostro kritiko italijanskega časopisja kako držita Anglija in Francija Italijo zaprti v kletki Sredozemlja, brali smo o groznjah in vojnih pripravah z ene kakor z druge strani, o veliki demonstraciji mrlone vsega angleškega in francoskega brodoma v vzhodnem delu Sredozemskega morja, o zbiranju italijanskih čet in bojnih ladij, trenutno pa so navidez bojevitve sovražnice zopet spravile meč v nožnico. Tudi o intervenciji ameriške in angleške diplomacije v Rimu je bilo govora, celo sv. oče Pij XII. si je prizadeval ohraniti mir v Sredozemlju in na Balkanu. Na delu so bile vse sile, da bi se nevihta vojnega viharja ne razširila na ta prostor. Ali

Po narodovem izročilu

Krščansko Evropo pretresa zopet nova svetovna vojna, velika preizkušnja narodov in njihove zrelosti. Ta vojna je vtisnila vsemu svetu svojevrsten pečat, ki zahteva od narodov veliko žrtv. Zato je potrebno, da v teh trenutkih, ki so posebnega pomena, skušamo nadomestiti to, kar smo mogoče doslej pozabljali ali pa smatrali za premalo važno stvar. Ves narod mora postati kot ena, enotna udarna fronta, zvesta veri svojih očetov, zvesta narodu in domovini. Od nas se zahteva, da postanemo branilci svoje domovine, da žrtvujemo vse svoje moralne sile v dobrobit narodne skupnosti in njegove kulture, da žrtvujemo tudi svoje fizične sile na fronti, če bi to zahtevala borba za obstoj in svobodo naroda.

Bojni vihar se razpihuje na vse strani in nič ne vemo, kje bo udaril na dan, kaj bo uničil, koliko in kdaj. Zato pa je potrebna tem strumnejša in čvrsta mobilizacija vseh narodnih sil, ki morajo zasledovati le eden cilj, ki smo ga sprejeli iz ust naših prednikov, to je globoka vera v slovensko narodno življenje. Ta cilj, ki zahteva sicer nekaj velikega in pomembnega je edinstven cilj, ki prihaja v tem času za nas prav posebno v poštev. Vsak drugi cilj, ki gre mimo tega cilja je protinardoden, škoduje nam vsem in postane le odpadništvo. To pa lahko postane usodno ne le za nas, ampak za vsak, zlasti pa mali narod, ki danes trepetaja za svojo svobodo in ne ve, kaj ga čaka jutraj. Mislamo, da je med nami zelo malenkostno število tistih ljudi, ki se ne bi v polnimeri zavedali, za kaj gre v teh trenutkih, kaj je svoboda, kaj pomeni zahtevati: „Mi hočemo živeti“. Da pa bomo mogli tudi to res pravilno ohraniti, zato smo pripravljeni žrtvovati vse svoje sile narodu in domovini. Če pa kdo med nami še veruje v fantome breznarodnosti, potem je ta človek izdajalec lastnega naroda in ne zasluži, da živi med nami. Vsaka breznarodnost: ki korenini v brezbožniških in materialističnih načelih sploh, nujno lahko potegne cele narode za več stoletij v suženjstvo in robstvo (ter duhovno temo).

Mi, ki smo sprejeli izročilo našega naroda po njegovih velikih sinovih kot sta bila dr. Krek in sivolasi Jeglič ter sedanjí naš voditelj dr. Korošec, se ne plašimo, da bi ne mogli izvršiti tega izročila in da bi se plašili stopiti v borbo za lastne interese. Socialne in gospodarske osnove naroda je dal dr. Krek, temelje globoke vere in zvestobo rimsko-katoliški cerkvi je vtisnil narodu dr. Jeglič, naš voditelj dr. Korošec pa je pripravil in nas pripeljal v Jugoslavijo, združene v enotno in močno politično obliko. Taka je naša resnična zgodovina slovenskega naroda in njegovega oblikovanja. In zato pa smo svoje narodne težnje vsepovod in ob vsaki priliki družili z božjo pravico. V najhujših iztrpljenja polnih dneh se nismo strašili zatekati se k narodnim svetiščem na Brezje, na Sveto goro in Višarje.

Naloga in dolžnost nas vseh pa je, da narodno izročilo hranimo in gojimo in zato hočemo ostati budni na straži, posebno pa proti onim, ki se skrivajo pod plaščem papirnatih gesel in ki streme le za tem, kako bi zameglili naše poglede in ustvarili med nami razdor in prepri. Poudariti moramo zopet in zopet, da narodni obstoj in narodna rast ni pod taktičnih parol, ampak delo stoletnih borb. Zato je tudi vsak kompromis nemogoč in absurden in se postavlja zahteva: ali po narodnih izročilih graditi naprej, ali pa se izneveriti lastnemu narodu in ga onesrečiti. Tu se postavlja nasproti drug drugemu dva svetova, med katerima je vsak prehod nemogoč.

Kljub vsem težkim trenutkom, ki jih preživljamo v teh časih, zremo z zaupanjem v bodočnost in gremo tudi v to bodočnost z zavestjo, da vršimo najvišjo nalogo, ki jo terjaja vsak narod od svojih sinov. Nihče nas ne bo omajal in to pa zato ne, ker smo udarna četa zvesta veri svojih očetov, narodu in domovini. Naš narod je krvavel za svojo svobodo v stoletnih borbah in s tem jasno dokazal, da je sposoben živeti in da bo veliko preizkušnjo, ki ga morda čaka, srečno preстал.

Sv. birma v Kranju in okolici

Sv. birma je v Kranju in okolici potekla v zelo slovesnem razpoloženju. Pravtako lep in prisrčen je bil sprejem našega vladike knezoškofa ljubljanskega g. dr. Gregorja Rožmana. Kljub delovnemu dnevu, ko so ljudje zaposleni po svojih opravilih, je Kranj zelo dostojno sprejel v svojo sredo cerkvenega kneza. V petek proti tretji uri so se pričele zbirati

na trgu množice občinstva, vse od mestne hiše pa do cerkve, ob cesti pa je postavila špalar šolska mladina pod vodstvom svojih učiteljev. Pred mestno hišo so čakali na prihod knezoškofa zastopniki uradov in oblasti. Ko je knezoškof dr. Rožman izstopil iz avtomobila sta ga pozdravila g. glavar dr. Vidic in župan g. Cesenj, nato pa so mu bili predstavi-

je zmagala zdrava pamet, ali je to diplomatski poraz Italije, bo pokazala bodočnost.

Italiji so pred mesecem dni pripisovali namero, da bo udarila proti vzhodu, na Balkan. Takrat so bili precej vroči dnevi in vojna napetost združena seveda z sodobno propagando in živce razkrajajočo vojno atmosfero, je v resnici že skoro vodila v paniko, v preplah in pričakovanje najhujšega. Mi v naši državi smemo verovati izjavam naših voditeljev in ministrov, ki kategorično zatrjujejo, da nam ne preti nobena vojna nevarnost.

Medtem ko je Balkan na znotraj miren in solidaren, pa smo v Sredozemlju lahko opazili toliko nevarnih točk, toliko vnetljivega materiala, da ne bi bilo nič čudnega, če bi se kje v Sredozemlju sprožil vojni plaz, ki bi bil nam kot drugim nevtralnimi državam nevaren pač v toliko, ker bi eno ali drugo ozemlje lahko postalo šahovska deska na kateri bi premikale svoje armade in se spoprijele sedaj vojujoče se države. Zoper take nevarnosti je pač najboljša v prvi vrsti lastna vojaška pripravljenost, v drugi vrsti pa odločna volja vseh balkanskih držav odvrniti vojno od mej Balkana, oziroma napadeni državi priskočiti na pomoč.

Morda bi bil tudi Balkan že v vojnem po-

žaru — saj iz prijateljstva nam velesile ne prizanašajo — če se ne bi na tem prostoru bolj kot kje drugje križali interesi treh partnerjev — Nemčije, Italije in Rusije, katere zro druga na drugo s sovraštvom ljubosumnega tekmeča. Kajti tudi ruskih ambicij po svojem vplivu na Balkanu ne smemo prezreti pri našem končnem računu, kdo bo gospodar Balkana. Cesar Jugoslaviji radi italijanskih groženj, da bo nastopila proti slehernemu ruskega vplivu na Balkanu, ni bilo mogoče storiti — da bi namreč poslala svojo delegacijo v Moskvo na trgovska ali celo politična pogajanja — pa ji je bilo mogoče potem, ko so padle odkrite karte o namerah Italije na Balkanu, da bo lahko upostavila vsaj trgovske, če ne celo redne diplomatske zveze z Rusijo. Sicer se ne smemo udati kakim iluzijam ali sentimentalnim pričakovanjem o pomoči ruskih armad, ali o prihodu ruske mornarice v Jadransko morje, toda dejstvo je, da je bila upostavitve zveze z Rusijo za nas odredilna poteza.

Kdor tedaj s treznim in pravilnim očesom opazuje in presoja položaj okrog nas v zadnjih dneh, bo lahko prišel do zaključka, da še obstoja upanje, da nam bo mir še nadalje ohranjen.

Okrajni odbor MJRZ za kranjski okraj

pridei v nedeljo, dne 19. maja 1940.
ob poli 10. uri dopoldne v Trziču
veliko mladinsko ZBOROVANJE
združeno z letno skupščino

Govorita gg.: dr.
Kulovec in Murnik

Zbirališče ob 9 na postaji v Trziču

Ijeni še ostali predstavniki naših oblasti vseh drž. uradov ter občinskega odbora. V spremstvu g. dekana g. Škerbeca in g. župana Cesnja ter ostalih zastopnikov se je Prezvišeni napotil proti cerkvi, kjer ga je pričakovala kranjska duhovščina, trg pred cerkvijo pa je bil poln ljudi. V krogih so se sprejema udeležili po deputaciji slovenski fantje in dekleta ter precej številna delegacija gasilcev. Ves sprevod se je podal v cerkev za tem pa vsa šolska mladina in ostalo občinstvo. V cerkvi je bila kratka slovesnost in molitve, nato pa je g. dekan podelil blagoslov in prva slovesnost je bila končana.

V petek popoldne in v soboto je Prezvišeni obiskal šole v Kranju in na Primskovem. V soboto zvečer so pevci Prosvetnega društva pred župniščem priredili g. knezoškofu podoknico katero je poslušalo prav veliko ljudi.

V nedeljo ob 9. uri dopoldne je bil slovesen vohod knezoškofa v župno cerkev, kjer so se zbrali botri in botrice s svojimi birmanci. Skof je vsem navzočim podelil blagoslov in odpustke, potem pa je bila pridiga, sv. maša in nato birmovanje.

Vseh birmancev in birmank v Kranju je bilo 747, med temi nekaj nad 200 tujih. Po sv. birmi, ki se je končala okrog 12 ure je bilo zelo živahno na trgu pred cerkvijo, kjer so bile postavljene stojnice in so botri ter botrice kupovali svojim birmancem darila.

Popoldne pa je bil slovesen odhod knezoškofa v Predoslje. Predaški fantje na konjih in dekleta, oboji v narodnih nošah so sprejeli knezoškofa že v Gorenjah in ga potem spremljali v Predoslje, kjer je bil prirejen zelo lep sprejem, kot znajo napraviti to samo Predosljani. V ponedeljek je bila sv. birma v Predosljah, v torek v Besnici, v sredo v Mavčičah, v četrtek na praznik Vnebohoda pa v Smartnem, kjer so škofa sprejeli v sredo popoldne zelo slovesno. V petek je bila sv. birma v Naklem, v nedeljo v Trziču, v ponedeljek v Lomu, v torek v Kovorju, v sredo v Križah, v četrtek v Dupljah, v petek 10. maja v Podbrezjah.

Po enomesečnem odmoru se vrši potem sv. birma 17. junija v Goricih in potem do konca junija še po ostalih župnijah dekanije.

Statistika birmancev

Število birmancev in župnijah, kjer se je dosedaj vršila sv. birma je sledeče: Kranj 747, Predoslje 221, Besnica 83, Mavčiče 111, Smartin 375, Naklo 163, Trzič 643, Lom 47, Kovor 90, Križe 208, Duplje 98.

B E L E Ž K E

Registriramo. Predzadnjo nedeljo se je vršila v Ljubljani neka slavnost v hotelu Miklič. Te slavnosti udeležilo sedem oseb. Vsi zunanji udeleženci izven Ljubljane so imeli potne stroške povrnjene. Objavljamo to vest po častniškarski dolžnosti brez vsakega komentarja.

Novo poštno poslopje v Kranju

Koncem aprila se je pričelo na prostoru, kjer je stal nekdo del sedanjega občinskega hiše (Piskleževe) hiše z gradbo novega poštne poslopja. Občinska hiša z omejenim delom spada brezdvomno med najstarejše stavbe v Kranju, kjer so nekdo stolovali zaupniki avstrijskih cesarjev, kar izpričuje najbolj dvorane v mestu hiši in ves način do leta 1923, in 1924 po načrtih ing. Grebena restaurirane mestne palače.

Ze prejšnji občinski odbor je odobril, da se poštenu erariju odstopi takozvani stari rotovž. Sedanji občinski odbor pa je v svoji seji dne 21. oktobra 1937 sklenil darovati državnemu erariju zadnji del k občinski hiši spadajoče stare zgradbe, vrhutega pa tudi Koroščevo hišo, ki jo je kupil leta 1929, tako da obsega ves ta prostor, na katerem se gradi poštno poslopje 707 m².

Od dneva, ko je sedanji občinski odbor napravil svoj sklep, se je delalo tako v kompetentnih ministrstvih kakor na banski upravi ter poštini direkciji na tem, da se zgradi lepa moderna stavba, ki bo odgovarjala razmeram industrializiranega Kranja ter okoliščini, da je treba za vso Gorenjsko napraviti avtomatično telefonsko centralo, ki bo vključena v novem poštenu poslopiju. Načrti so se trikrat temeljito predelali ter je končno obveljal načrt, ki ga je napravil ing. banovinskega gradbenega oddelka g. Benjamin Svetina.

Za 18. septembra 1939 je bila razpisana javna licitacija za oddajo del pri kateri je bil stavbenik g. Viktor Bidovec najcenejši ponudnik ter se mu je oddala vsa gradnja brez telefonske centrale za din 1.545.853,72.

S podiranjem starih objektov se je pričelo 13. novembra 1939 ter se je končalo pred nastopom velikega mraza nekaj dni pred Božičem.

Kranjsko poštno poslopje bo prvo v Sloveniji, ki ga gradi poštno ministrstvo, kajti doslej se ni zgradilo nobeno novo poštno poslopje v vsem področju, ki spada pod ljubljansko poštno direkcijo. Le na Bledu se je pred leti iz starega poslopja napravilo nove poštne prostore, ki pa ne ustrezajo povsem modernim zahtevam. Kranjsko poštno poslopje bo visokopriključna enonadstropna stavba, ki bo celo nekaj višja, kakor je poleg stoječi 2. nadstropni stari rotovž. V Bleiweisovi ulici bo 275 m umaknjena od prejšnje gradbene črte na Maistrovem trgu pa bo stala v isti črti, kakor stoji stari rotovž.

Pri tem naj ne pozabimo, da je poleg storoj omenjenih starih poslopij stala prilično 10 m² velika zidana lopa, takozvana "tehnica",

kjer se je v letu 1912 prodajalo zmrazjeno argentinsko meso, ki se je tedaj uvažalo iz južne Amerike zato, da bi se pocenilo meso domače živine, kar bodi mimogrede omenjeno, kar je za kronista osobito v današnjih časih dokaj zanimivo.

Poštno poslopje bo imelo 534 m² zazidane ploskve ter bo stavba vsebovala tudi moderen plinski zaklon. Notranjost stavbe bo prirejena na principom najmodernejšega poslovanja ter bo ves veliki prostor določen za stranke, obložen z italijanskim kamnom, zvanim "travertino". Kamenite obloge bo nekaj nad 200 m², kar dokazuje, da poštna uprava ni štedila, da postavi Kranju res impozantno stavbo, ki bo služila tako industriji kakor razvijajočemu se tujskemu prometu.

Zgradba mora biti z vsemi investicijami končana do konca leta 1940. in ne dvomimo da bo gradbeno podjetje z sodelovanjem nadzornega inženirja g. M. Stepančiča v določenem roku izročilo svoje delo poštini upravi, ta pa javnemu prometu.

Teren, na katerem se gradi poštno poslopje, je zelo ugoden in ni skalnat in sploh ne bo potrebno globokega izkopa, ker je stavba visokopriključna-enonadstropna in bodo do poslovnih prostorov v prtiličje vodile široke stopnice.

Da je uspelo z ozirom na zgoraj povedane okoliščine baš v Kranju pridobiti to prvo gradnjo poštne erarija, je predvsem zasluga mestne občine, kot darovateljice gradbenega prostora, poleg tega pa tudi raznih drugih gospodov, ki so na kompetentnih mesih osobito pa pri ministrstvih v Beogradu izposlovali, da se odpornore dosedanjim neodgovarjajočim prilikam, ki so obstajale še iz časov, ko Kranj ni bil industrijski emporij.

Z gradbo tega poslopja in premostitvijo pošte v sredino trgoveškega dela mesta bo isto brezdvomno za vse čase mnogo pridobilo.

Ko bo pošta gotova in položeni tako električni kakor telefonski kabli po mestu, pa bo asfaltiranje vsega glavnega trga in stranskih ulic nujno potrebno. Na tem se pri mestni občini že dela in je pričakovati, da se bo s temi deli takoj pričelo, kakor hitro bodo položeni omenjeni kabli. Ta dela so preračunjena na prilično din 2.000.000.— in se bo dobilo kritje za nje brez posebne obremenitve kranjskih davkoplačevalcev.

S tem smo v glavnem opisali nekaj važnejših momentov za to gradnjo in le želimo, da bi podjetnik kakor tudi poslovodeči gg. inženirji z največjim uspehom dovršili to stavbo v ponos kranjskega mesta in dobro celokupnega meščanstva.

Kdo ovira delo v dupljanski gasilski četi

Kot vse gasilske čete, tako je tudi dupljanska gasilska četa imela na dan sv. Florijana na programu jutraj gas. sv. mašo, popoldne pa vajo z orodjem. Gasilske sv. maše se je udeležilo primerno število članov. Ko pa je bil popoldne ob 5. uri dan znak za zbor, so se pred gasil. domom zbrali tudi ljudje, ki so bili iz čete izključeni radi raznih disciplinskih prestopkov. Dasi gasil. zakon, ki ga skuraj vsi znajo že na pamet, tako jasno pravi, da za dobo od izključitve pa do rešitve njegove pritožbe na skupščini takšen član nima nobenih pravic in ne dolžnosti v četi, se niso hoteli na noben način pokoriti četnemu poveljniku, ki je njim prepovedal nastop iz različnih razlogov. Zatelj so z njim že lastno metodo delati na to, da se vaja ne bi vršila, namreč s prekanjem. Ker na ponovne pozive poveljnika niso hoteli s svojim razdralnim početjem prenehati, je le ta vajo prekalal:

Potrebno je pripomniti k temu še to, da se je že nekaj dni pred sv. Florijanom govorilo, da bodo nastopili tudi s silo, če ne bo drugače in res je prišlo zraven tudi par ljudi, ki sploh nimajo nobene zveze z gasilstvom. Kakšen je bil njihov namen, se ne ve!

Slušala se je med drugim tudi opazka, da bodo "prosvetariji" krivi, če izbruhne kaj požar in gasilci ne bodo mogli nastopiti kot bi bilo

treba, češ da manjka mladih moči. Da temu ni tako, priča naslednje: Od vseh izključenih jih je večina bila v društvu šele par let, nekateri od njih pa ravno eno leto. Gasilska četa pa obstoja že od l. 1906. dalje in je vsa leta tako častno vršila svojo nalogo, da ji nihče ne more ničesar očitati. Lahko pa bi rekli marsikaj, ko so se pojavili v četi ljudje, ki bi radi samo zapovedovali.

Če bi pa slučajno četa res ne mogla izvršiti svoje naloge tako kot bi to pač morala, bodo tega krivi ravno ti ljudje, ki danes s svojim početjem onemogočajo redno vežbanje članov, ki jih ima četa še vedno 50 in se v tem oziru ni treba ničesar bati.

Ako ne bo že enkrat konec temu oviralnemu delu pri četi, bo morala poseči vmes oblast, da se bo tako zagotovila potrebna obramba faranov pred eventualnimi požari in drugimi neugodami.

Sicer pa ne bo druge pomoči, kot da iz čete izstopijo vsi pošteti člani, ki so že mnogo žrtvovali za procvit gasilstva in da vzamejo v dno roke ljudje, ki danes v četi iz političnega prepričanja samo kljubujejo in so jim disciplinski predpisi deveta briga. Potem pa bo lahko zagospodoval v četi zopet "babilonski" red, brez katerega nekateri člani sploh živeti ne morejo.

Požar na Golniku

Niso še zabrisani sledovi požara, ki je posestniku Francu Kalanu z Golnika uničil vse gospodarsko poslopje z vsem poljskim orodjem in del hiše, ko je v petek 3. maja zvečer zgorela hiša ter zdraviliških poslopij, katere lastnik je Jek Dolen, ki je že 3 mesece odsojen na domu pa gospodarita njegova žena in njegov oče. Ni dvoma, da je bila tudi tukaj na delu zlobna roka.

Ogenj je nastal ob tričetrt na 9 na skednju, ki se drži hiše in je z bliskovito naglico zajel vse ostrešje, kar pa ni nič čudnega, saj je bilo v podstrešju nakopičenih polno vnetljivih stvari. Požar so lokalizirali uslužbenci zdravilišča in vaščani, po požrlogurnem napornem gašenju so prihiteli na pomoč vrlj gasilci s

Trstenika, klicu so se pa tudi odzvali gasilci iz Kranja, katerim pa ni bilo več potrebno stopiti v akcijo. Zaradi izredno slabih telefonskih zvez ni bilo mogoče priklicati pravočasno gasilcev iz Krizev in Tržica.

Čudno je dejstvo, da šele pred nekaj leti zgrajena hiša ni bila zavarovana pred ognjem s požarnim zidom, ki bi ločil skedenj od hiše, in da tega ob kolavdaciji ni opazila nadzorna oblast. Škoda je le delno krita z zavarovalno in se ceni na din 30 do 40.000.

Pohvaliti pa je treba zelo požrtvovalno in plemenito gesto posestnikovega sina Alfonza Dolžana, ki je na lastno pest pohitel na Trstenik in pripeljal s seboj brizgalno ter gasilce.

Zanimiva prazgodovinska najdba

Najdba spominka na prazgodovinsko življenje na naših tleh, morda zelo važna, vsekakor pa silno zanimiva najdba bi skoraj šla mimo naše javnosti. Najdena je bila že mesca marca letos. Na stavbišču "Družine in dom", od katerega je KID odstopila nekaj sveta gospodu Meznariču, so v zgodnji spomladi kopali najpreje temelje, nato kleti in končno zaklonišče proti zračnim napadom za novo stavbo g. Meznariča. Pri kopanju zaklonišča, nekako dva metra in pol globoko v zemlji, so delavci zadeli na izredno močno rogovje jelena iz pradedne dobe, in sicer na kos roga od izrastka pri glavi do prvega odcepa stranske veje. Nekako tri metre proč so se našli koščki rogovja, očitno od istega jelena, vendar ne toliko, da bi se morda moglo celo rogovje sestaviti.

staviti. Rogovje je tisočletja ležalo v ilovici in laik dobi utis, kakor da je okamenelo.

Najdeno rogovje je v posesti g. župnika Krašne pri Sv. Križu. Jelen sicer najbrž ni bil iz njegovega lovskega revirja, toda v njegovo lovsko sobo to rogovje še najbolj spada. Strokovnjaki si bodo tu najlaže ogledali to nenavadno najdbo in ugotovili, od kakšnega jelena je in iz katere pradedne dobe. Geologi bodo z lege in sestavine prsti, v kateri je bilo rogovje najdeno, mogli ugotoviti, dali se je žival pasla bolj po savski dolini ali je pa morda planinskega značaja in je rogovje z naplavinami prišlo v dolino. Sedanji lovci samo z obžalovanjem ugotavljajo, da danes takih kosov divjačine ni več v njihovih loviščih.

Drobne novice z Jesenic

Regulacija hudournika skozi Hrušico. Minulo nedeljo si je g. župan v družbi domačinov ogledal na kraju samem potokček oziroma hudournik, ki teče skozi Hrušico in s svojo globoko strugo razpolavlja naselje. Stanovalci ob strugi so se navadili, da odmetavajo v to strugo vsemogoče odpadke, tako da cela zadeva ne daje nič lepega lica. Občinska uprava namerava sedaj regulariti to strugo in položiti počenši od spodaj betonirano strugo malo manj kot dva metra široko in en meter globoko. Če bodo sedanji stanovalci za steno betonskega korita zasuli in obrežje zravnali, bo kar čedno zgedalo.

O obrambi pred zračnimi napadi predava v sredo, dne 15. maja ob 8. uri zvečer v okviru prosvetnih večerov Krekovega prosvetnega društva v veliki dvorani Krekovega doma g. Karle Lukman, upravitelj posestev KID. Predavanje bodo ponazorile skioptične slike. Predavanje je važno in je zato občinstvo vabljenost k obilni udeležbi.

Pogreb Franca Mohoriča, upravnika carinarnice na Jesenicah, na Vnebohod popoldne je bil eden najlepših pogrebov v zadnjih letih na Jesenicah. Ugledno in odgovorno službeno mesto, njegova sposobnost in vpljdnost v službi in izven službe ga je naredila v kratki dobi službovanja na Jesenicah pri predrejenih, tovariših in občinstvu znanega in obče spoštovanega. Krsto s telesom pokojnika so najpreje pred portalom carinarnice na Gosposvetski cesti blagoslovili, nato se je po poslovi od pokojnika in prijatelja g. Metod Rejec, višji kontrolor. Podčrtal je rajnikove vrline, zlasti njegovo poštenost, značajnost in ljubezen do rodne zemlje slovenske. Bil je zvest sin slovenske krščanske matere v najlepšem pomenu besede.

Iz prejšnjega službenega mesta v Prizrenu si je želel domovine. Želja se mu je izpolnila, toda prišel je v domovino umret. Želel mu je, naj bi mu bila ljubljena slovenska zemlja kraj najlepšega mira. Za njim se je poslovil od svojega tovariša v imenu Združenja carinskih uradnikov upravnik ljubljanske carinarnice g. A. Pirc, ki mu je istotako želel mirnega počitka ob gorenjskih velikanih. — Nato se je

razvil dolg spreved, v katerem so se pred krsto razvrstili šolski otroci, tovariši osirotelih hčerkic, nato dolga vrsta carinskih uslužbencev in orožništva, ki so nosili vence, za njimi godba Krekovega prosvetnega društva, za krsto pa rajnikovi najbližji in daljni sorodniki ter nepregledna vrsta Mohoričevih prijateljev in znancev. Sveže zasut grob je visoko obložen s številnimi vencami in trakovi. "Ena se tebi je želja spočila, v zemlji domači, da truplo leži!" Blaga duša naj pa uživa mir v Bogu! V soboto, dne 4. maja se je celokupno osebje tukajšnje carinarnice udeležilo zadušnice za pokojnikom v farni cerkvi.

Na Florijanovo nedeljo so se letos prvič prikazali na ulicah naši gasilci. Jeseniška in hrušiška četa sta se udeležili sv. maše v farni cerkvi, elitna četa KID pod vodstvom g. upravnika Lukmana Karla pa v savski cerkvi, kjer je med mašo pel zbor tovarniških gasilcev. Običajno zakusko so imeli tovarniški gasilci na prostem, na strelišču strelske družine. — Strelska družina je priredila ta dan prazniško ostro streljanje. Priglasilo se je zlasti dopoldne toliko strelcev na belo prevlečene steklenice na cilj, da so se komaj mogli razvrstiti in je bilo treba puške od časa do časa hladiiti.

Fantje so šli pretekli teden služiti redni kadroški rok. Krekovo prosvetno društvo se je poslovilo od svojih članov v petek, dne 3. maja. Priredilo jim je poslovilni večer, na katerem je igrala godba KPD. Fantom želimo na pot v službo domovine in kralja srečno pot!

Akademija FO in DK bo na binkoštni ponedeljek zvečer v Krekovem domu. — V nedeljo dne 5. maja so naše članice gostovale pri akademiji na Bledu s posebno sunobilno vajo.

Jeseniška ljudska šola je v torek, dne 7. maja nastopila v radiu. Osmi razred je v okviru ljudskošolskih nastopov v radu razložil vednoželjenu Prekmurcu in Belokranjcu tajne jeseniškega plavža. Izvajanja so bila dobro pripravljena in dobro podana. Z zanimanjem so poslušali tudi odrasli poslušalci radia. Nastop sta vodila g. šolski upravitelj L. Pibovec in učiteljica osmega razreda ga. Bartenijeva.

Pevska prireditev na Taboru

Podbrezje 8. maja 1940

Mnogi ki so bili v lanskem maju na mogočnem pevski prireditvi združenih pevskih zborov tukajšnje okolice pri božjepotni cerkvi Zal. M. B. na Tabru, sprašujejo, če bomo tudi letos napravili tako lepo prireditev.

Zato sporočamo vsem okoličanom, da pripravljamo letos še bolj obsežno prireditev. Naprosili smo že g. kanonika dr. Kimovca, da bo s svojo nenadkriljivo spretnostjo dirigiral skupne zbor in nam tudi kaj povedal. Pokazal je navdušenje za tovrstne prireditve in obljubil, da z veseljem spet pride letos na Tabor. S tem nam je uspeh prireditve zagotovljen. Le par tednov pozneje bo kot lani, ker je on ta čas zaposlen s pevsko prireditvijo v Cerkljah, ki bo ob priliki blagoslovitve tam-

kajšnjih novih orgel.

Morda bo pri kakem zboru primanjkovalo moških glasov, toda to nas ne bo motilo, ker prireditve ne bo imela namen tekmovali v umetnosti, temveč bo to le pobožna in zaupna prošnja k Materi božji, da bi nas obvarovala pretečih nevarnosti.

Naši davni predniki so ob času turških vpadov iskali pomoči in varstva pri Mariji Sedemžalosti, kakor nam to lepo opisuje v letošnjem "Gorenjcu" naša domača pisateljica M. Konič. Zato se tudi mi zberimo ob Njej, ki je Pomoč kristjanov, da nam ona izprosi več zaupanja v božjo previdnost. — O zborih, ki bodo pri prireditvi sodelovali, bomo poročali drugič.

NOVOST ZA KRANJSKE

ter vsak dan sveže pecivo in razne fine SLADOLEDE dobite

ČAJ, ČOKOLADO, EXPRES KAVO, BELO KAVO, MLEKO

V SLAŠČIČARNI F. ŠINK - KRANJ

Lepo uspeli mizarški tečaj v Kranju

Mizarji Skupnega združenja v Kranju so zopet napravili korak naprej v strokovnem znanju, s tečajem, ki ga je zduženje priredilo za obdelovanje plošev, politiranja, uporabljaj nja kemičnih lužil itd., pod okriljem kr. banške uprave. Tečaj je vodil znani strokovnjak g. Ivan Kregar iz St. Vida, ki se je zelo potru-

še mnogo primerov iz prakse, vse to je predavatelj jasno podal. Udeležba je bila sicer lepa toda mnogi, ki so bolj potrebni takega znanja, so manjkali in si bodo težje pomagali pri dovrševanju pohištva doseči tak uspeh, kot se ga lahko, ako se pozna pripomočke. Kolikim tožbam in neprijetnostim bi se obrtnik izognil,

Udeleženci mizarškega tečaja.

dil dati udeležencem kar največ in s praktičnimi primeri dokazal, da si o takih pripomočkih mizar niti sanjati ni mogel, ker so primeri, da si ni bilo mogoče pomagati, ko ni bilo poznanja kemičnih sestavin in ko se ni znalo jih uporabljati.

Kako se od narave dane madeže z lahkoto odstrani, kako zapolniti les z globokimi porami, kako osvetliti, spremeniti kot kovine in

ako bi vedel, kje tiči vzrok neuspeha pri kakem bolj kompliciranem delu.

Kraljevi banski upravi odd. za pospeševanje obrti se toplo zahvaljujemo, ker nam je poslala učitelja, kakor tudi njemu, da smo toliko potrebnega pridobili. Skušajmo v bodoče posvetiti bolj splošno zanimanje za vse take prilike in mizarstvo se bo še bolj izpolnilo.

Nujna potreba ubožnice za škofjeloški okraj

Ze večkrat je bila na merodajnih mestih sprožena misel, da naj bi se za vse občine škofjeloškega okraja organizirala skupna ubožnica, katero bi vzdrževale vse prizadete občine, vsaka pač toliko kolikor bi to določil poseben pravilnik, ki bi ga izdelale občine sporazumno med seboj.

V vsem okraju ima svojo ubožnico edino občina Škofja Loka. Pa še ta ubožnica je veliko premajhna in finančno premalo podprta, da bi se mogla vzdrževati ali celo napredovati. Celo to trdimo, da bi morala ubožnica takoj prenehati obstojati, če ne bi čimprej rešile zbirale daleč naokoli darov v živilu in denarju, da na ta način dopolnijo vsaj za silo premalo finančno pomoč občine, ki bi reveda rada pomagala, ki pa ne more, ker ima že itak za svoje razmere ogromen ubožni proračun blizu 90.000 din. Zelo v težaven položaj bo ubožnica zašla letos, ko ji bosta odvzeta dva vrtova, iz katerih je dobivala čez polletje dohran del prehrane. Za nadomestilo za ta dva vrtova kakor kaže ne bo dobila nič.

V to malo ubožnico, ki more sprejeti največ do 22 revežev, je silovit naval iz vsega

našega okraja pa tudi iz kranjskega, zlasti iz stražiške občine. Na desetine prošenj za sprejem mora občina odbiti vsled pomanjkanja prostora. Na desetine nad vse potrebnih starčkov in stark se mora potikati zunaj od hiše do hiše. Temu socialnemu zlu mora biti enkrat konec s tem, da se ustanovi velika in moderna ubožnica, ki bi lahko sprejela 100 in še več ubožcev, ki se bo lahko vzdrževala sama s primernim gospodarstvom in prispevki občin za ubožce. Seveda bi pa bilo treba tako ubožnici že vnaprej preskrbeti in zagurati obstoj, ne da bi bilo treba nabirati živež od hiše do hiše.

Enkrat je že bila dana najugodnejša prilika za ustanovitev take ubožnice. Občina Škofja Loka je imela na razpolago poslopje stare šole, ki bi s svojimi velikimi sobami in lepim vrtom sijajno služila za ta namen. A takratna JNSarva uprava ni imela smisla za take stvari. Raje je prodala poslopje svojemu podžupanu Antonu Savniku za 200.000 din.

Danes bi bila stvar nekoliko težja, vendar bi, če bi se za to stvar recimo zavzelo tudi glavarstvo, čisto gotovo uspela.

Dvojni samomor na Jesenicah

Prostovoljno sta šla v smrt Slavka Stanič iz Čirčič pri Kranju in Praks Franci iz Kranja

V sredo popoldne je Kranjčane razburila novica, da sta na Jesenicah napravila samomor odvetniška uradnica v pisarni g. dr. Sabothya Slavka Stanič iz Čirčič in Franci Praks, prej zaposlen v tovarni „Inteks“. Ker se je dogodek odigral na Jesenicah in je stvar imela v rokah policije, nismo mogli takoj zbrati vseh podrobnih podatkov, vendar bomo skušali našim čitateljem opisati tragičen konec dveh mladih ljudi, kolikor nam je znano.

Praks in Stanič sta se poznala že več let in ju je bilo vedno videti skupaj. Oče Staničeve je včasih služboval kot vratar na železniški postaji v Kranju, raznašal je razne avize strankam, tako da je bil v Kranju dobro poznan in priljubljen. V Čirčičah ob cesti v Hrastje so si nedavno Staničevi zgradili hišo in sedaj tam stanujejo, oče pa je med tem stopil v pokoj. Eden izmed sinov je orožnik in službuje sedaj kot šofer pri kranjski orožniški četi. Slavka Staničeva je bila živahno dekle, zlasti rada je pohajala v planine in na smučanje.

Praksovi so pred leti prišli v Kranj in so po rodu Nemci. Oče Praksa je zaposlen že dolgo let kot tekstilni mojster v tovarni Sire, sin je bil pa zaposlen v „Inteksu“. Letos je Praksovim poteklo dovoljenje za bivanje v naši državi in se bodo morali vrniti v Nemčijo.

Res je v soboto prišel na Jesenice, kjer je na policijskem komisariatu pustil potni list. Proti večeru je poslal staršem v Kranj brzojavko, naj pridejo takoj na Jesenice, poslal pa je brzojavko tudi Staničevi, ki je pa tisti večer, ker stanuje v Čirčičah ni dobila, ampak so jo dobili starši Staničeve v nedeljo popoldne. Zvečer ob polni devetih sta prišla po Slavko Staničev in avtomobilom g. in g. Praksova. Ker je šla s starši, ji Staničevi niso brnili oditi, ker so pač menili, da se bo z njima vrnila domov. Slavke pa na bilo domov ne v nedeljo, niti v ponedeljek, da bi šla v službo. Zato je Stanič v srbih povpraševal v Kranju po nji, če je morda prišla naravnost v pisarno. Ker je ni bilo nikjer, je zadevo prijavil policiji, ki je nato vprašala na Jesenicah policijo, kateri pa tudi ni bilo ničesar znanega. Šele v sredo popoldne je kranjska policija dobila z Jesenic obvestilo, da so oba navedena našli v gozdu pod Mežakljo mrtva. Dobil ju

je v torek neki fantek. Preiskava je ugotovila da sta se zastrupila s ciankalijem. Ležala sta drug poleg drugega. Kranjska policija je takoj obvestila Staničeve in Praksove o usodnem početju mladih ljudi.

Kje sta samomorilca dobila strup, ni ugotovljeno, mogoče ga je Praks prinesel s seboj. Kajti vse kar se je dogajalo potem, ko so ju Praksevi pustili sama, je zavito v tajno. Vse

Staničeva Slavka je bila stara okrog 25 let. Praks pa tudi približno toliko, ali pa vsaj kako leto mlajši. Zapustila sta poslovilno pismo, v katerem prosita, naj ju pokopljejo v Kranju. Zato so starši obeh preskrbeli za prevoz v Kranj, kjer sta bila danes pokopana. Samomorilno dejanje Staničeve in Praksa kaže, kam mlade ljudi pripelje lahkomišljenost in slepa ljubezen.

TEDENSKÉ NOVICE

Slovenski mladini!

V nedeljo dne 16. junija bo v Ljubljani druga Banovinska skupščina naše mladinske politične organizacije MJRZ.

Slovenska mladina hoče na tej skupščini na ves glas in vsemu svetu povedati, da stoji kot urejena armada za svojim voditeljem dr. Antonom Korošcem in da hoče z njim na čelu ponovno priseči zvestobo svojemu kralju, ponovno pokazati narodno zavest, svojo pripadnost k slovenskemu narodu in svojo ljubezen do slovenske zemlje in slovenskega jezika. Poudariti pa hoče tudi svojo neomajno ljubezen do naše narodne države Jugoslavije in izpovedati svojo odločno pripravljenost, da brani sleherni ped naše države.

Ob tej priliki bo slovenska mladina, organizirana v MJRZ poudarila tudi svojo zahtevo, da se slovenskemu narodu priznajo pravice, ki mu po božjih in človeških postavah gredo.

Letošnja Banovinska skupščina MJRZ v Ljubljani ne bo samo zbor delegatov, ki jih bodo na skupščino poslale posamezne krajevne ednice MJRZ, ampak hoče biti mogočna manifestacija slovenske mladine za svoje svetlinje in ideale. S smernicami, ki jih bo na tem zboru mladina dobila, bo potem pogumno šla na nadaljnje delo med slovenskim narodom.

Banovinski odbor MJRZ.

Romarski shod pri sv. Joštu

Pri Sv. Joštu bo na binkoštni ponedeljek romarski shod. Zato bo služba božja ob šteti in poli deseti uri.

Navodila za zborovanje MRJZ

Okrajni odbor MJRZ namerava prirediti veliko politično mladinsko zborovanje združeno z letno skupščino v Trzinu in sicer v nedeljo dne 19. maja ob polni 10. uri popoldne v dvorani „Na Skali“. Odhod iz Kranja je določen z vlakom ob polni 9. uri. Veljajo nedeljske karte.

Kolesarje naprošamo, da se zberejo ob 9. uri popoldan na postaji v Trzinu, kjer se bo formalni sprevid z godbo na čelu. Sprevid bo krenil v dvorano „Na Skalo“, kjer se bo vršilo zborovanje.

Na zborovanju bo govoril tudi minister in senator g. dr. Kulovec. Pozivamo vse krajevne odbore in članstvo, da se te mladinske manifestacije udeležijo v čim večjem številu. Nobeden naš fant ne sme ostati to nedeljo doma. Vabljeni so tudi somišljeniki in prijatelji JRZ.

Naprošamo vse krajevne odbore da nenadoma zberejo imena in število udeležencev za to zborovanje in jih pošljejo na okrajni odbor v Kranju.

Zborovanje se vrši ob vsakem vremenu!
Odbor.

Romarski shod na Rakovniku

Praznovanje Marije Pomočnice kristjanov na Rakovniku v Ljubljani bo letos v nedeljo 2. junija. Ker bodo 26. maja, to je prvo nedeljo po cerkvenem prazniku Marije Pomočnice kristjanov, po nekaterih župnijah še procesije svetega Rešnjega Telesa, bo letošnji veliki romarski shod združen s praznovanjem Marije Pomočnice na Rakovniku šele 2. junija. Zaprošena je polovična vožnja po železnicah. Podroben spored bomo še objavili.

KRANJ

Gradnja kopališča. Ta teden so spet pričeli z delom pri gradnji bodočega kopališča v Strahčevi dolini. Zaenkrat nadaljujejo z deli, kateri so pričeli že lani in jih je treba sedaj dovršiti. Pretekli teden je bilo oddano potom licitacije več manjših del pri kopališču. Licitacija za nadaljna zidarska in težka dela se je vršila ta teden, toda ni uspela, ker se je javil samo en reflektant.

Ali služi park pred Narodnim domom dirkališču za kolesarje? Kolesarji so nadloga, ka teri se ne moreš izogniti nikjer. Nisi varen pred njihovo divjo vožnjo tam, kjer je kolesarjenje prepovedano, ne v parku, ne na trotoarju. Zlasti vseč je kolesarjem park pred Narodnim domom. Tu švigajo semintja kot na dirkališču. Ta park je danes edina točka sredi mesta, kjer se morejo igrati otroci. Kolesarji j m pa niti tega veselja ne puste. Zgodilo se je ta teden, da je neki kolesar podrl v parku nekega otroka. To je že višek nesramnosti. Zgodilo se je tudi te dni, da je neki kolesar okrog ogle Savnikove hiše kar po trotoarju zapeljal z vso brzino in skoro podrl pešca. To reji niti v parku, niti na hodniku nisi več varen življenja pred kolesarsko nadlogo. Enako nevarno početje so tudi avtomobilske vožnje po Roženvenskem klancu. Policija naj tudi tukaj napravi red.

Kdor zida hišo

mu zasteklim hišo po konkurenčnih cenah. — Pri plačilu šip v naprej še po stari ceni

F. Hlebš steklarna Kranj

Modernizacija drž. ceste skozi Kranj. Poročali smo že o gradbenih delih na državni cesti na Jelenovem klancu, kjer so sedaj izkopali v svrhu pogolbitve polovice ceste. Istotako že dalj časa razkopavajo cesto pred gimnazijo in pripravljajo za tlakovanje. Danes jutraj so pa pričeli z oranjem ceste pred hotelom „Stara pošta“ pa do pošte navzgor da bodo potem položili fundament in vrh tega pa kocke.

Kostanji. Splošna želja je, da se poseka še druga vrsta kostanjev ob cesti pred gimnazijo ter naj se drevored ob cesti uredi na drug način.

Zagarji drv na motor v Kranju obveščajo cenj. občinstvo, da morajo vsled podražitve bencina in olja zvišati ceno za din 2.- pri kub. metru, to je din 10.- od metra.

Kruh se bo podražil. Pekovski mojstri v Kranju so zaprosili odbor, ki dovoljuje zvišanje cen, da smejo podražiti kruh za 0.50 din. Beli kruh bo potem stal din 5.25, črni pa 4.75 kg. Moka se je podražila, da stane sedaj kg bele moke din 4.75.

GORICE

Naše prosvetno društvo priredi na binkoštno nedeljo 12. maja ob 10. uri popoldne in ob 5. uri popoldne film „Nibelungi“. Dopoldanska predstava je namenjena predvsem mladini, katere ima tudi znižane vstopnice. Ker je čisti dobiček namenjen za zgradbo „Slovenskega doma“ v Ljubljani in radi lepe vsebine filma vse prav prijateljsko vabimo.

Poslužujmo se

»PUTNIKA«

V KRANJU

Vozne karte stanejo točno toliko kot na postaji, dobite jih dan, dva ali več pred odhodom, ako ste zadržani, lahko karto vrnete.

Prejdeno se podate na pot, pridite na brezplačen povzet

k »PUTNIKU«

ŠKOFJA LOKA

V našem mestu imamo zadnje čase dvoje vrste ljudi: Eni kljub vsem jasnim besedam državnih politikov še vedno ne verjamejo, da smo izven vojne nevarnosti. Tem moramo povedati, da vojske ne bo, pač pa bo 2. junija t. l. velik^a tombola kat. prosvetnega društva, o kateri že vsa Gorenjska govori in se pripravlja, da pride ta dan v Loko po krasne dobrote. Druga vrsta ljudi v našem mestu pa si dela prazne strahove glede denarja. Če v resnici mislijo, da njihov denar ni več na varnem, naj pa vendar kupijo čim več tablic, ki stanejo samo 3 din in tako bo njihov denar najbolj dobro naložen. Za 3 din bodo dobili telico, sod vina, po 10 moških in ženskih koles, šivalni stroj, več vreč moke in namiznega olja, obleke, čevlje itd. Zato vsi hite z nakupom tablic, kjer pazite na društveni žig s sliko sv. Jožefa. Na svidenje 2. junija!

Uspela gasilska vaja. Znana je velika aktivnost škofjeloške gasilske čete. V par letih je četa v prav vsakem oziru močno napredovala. Nabavila si je nove obleke, veliko metrov novih cevi, prizidala gasilski dom itd. Največji uspeh pa je gotovo ta, da je v četi zavlada duh sprave in sloge, kakor že dolgo ne. Sicer so nekateri skušali zanesti v četo nove prepire, a se jim to sprčo solidarnosti vseh članov, ni posrečilo.

Botri!

Botrice!

Birmanska darila, ure, zlatnino in srebrnino boste kupili dobro in poceni pri tv.

Drago Šegregur, urar
KRANJ, Vidovdanska c. 15.

V četrtek popoldne je četa organizirala zopet eno izmed številnih vaj. Namen te vaje je bil ta, da se ugotovi, ali je mogoče gasiti požare, ki bi eventualno izbruhnili v predelih mesta, ki so najbolj oddaljeni od Selske ali Poljanske Sore. To je zlasti potrebno, ker se na škofjeloški vodovod, ki je silno nesiguren in v slabem stanju, nikakor ni mogoče zanesiti. V ta namen so si gasilci izbrali za svojo vajo grad in sicer objekte nad veliko dvorano, ki je gotovo ena izmed najdaljših točk od tekoče vode. Motorika je namreč črpala vodo v Selski Sori in jo je gnala skoro pol km (470 m) navkreber na točko vaje. Vaja je sijajno uspela in je pokazala, da so naši gasilci zmogni nastopiti v slučaju potrebe na vsakem kraju in vsakem trenutku. — Pokazala pa se je tudi vsestranska tehnična pripravljenost čete, ki zavednost in discipliniranost ter ugled čete le še poveča. Naša gasilska četa res zasluži priznanje in podporo vseh.

Prvo sv. obhajilo za deško in gorsko šolo bo letos na Binkoštno nedeljo. Mestne gospe pripravljajo malčkom veselo iznenađenje. Vinčenijska konferenca bo obdarila tudi otroke

iz Gabrke, ker je tam veliko revnih otrok.

FO je priredil prav prisrčen poslovilen večer vsem svojim članom, ki odhajajo k vojakom.

TRZIC

APZ v Trzinu! — Akademski pevski zbor iz Ljubljane, ki je že v Kranju priredil pred kratkim svoj koncert in to z velikim uspehom, bo priredil velik koncert tudi v Trzinu in sicer v soboto, 11. maja ob 20.30 uri v dvorani Prosvetnega doma. Koncert se bo vršil pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kraljice Marije. Opozorjamo občinstvo, naj ne zamudi izredne prilike, ki bo obenem tudi proslava 20. letnice slovenske univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani. Takoj si preskrbite vstopnice. Koncert APZ bo največja kulturna prireditev, kar jih pomni naš kraj.

ŠENCUR

Vlom v Šencurju. Dne 11. aprila ponoči so dosedaj še neznani vlomilci vlomili v obč. pisarno in odnesli nekaj tisoč din. »Gorenjec« takrat o tatvini ni nič poročal, ker je čakal, da bo o tej zadevi obenem oznanil veselo novice, da so se tatovi našli. Žal, do danes se to še ni zgodilo.

Nov vlom. Dne 4. maja ponoči so še neznani vlomilci vlomili v skladišče trgovine Gasperl n. Odnegli niso veliko, ker so jih pravčasno preganili. Škoda, da jih niso ujeli. Skladišče se nahaja par metrov od obč. pisarne. Psi so menda v zvezi s tatovi, ker se ob prvem, kot drugem vlovu niso oglašili.

OVSIŠE PRI PODNARTU

† Franc Mohorič. Na Jesenicah so pokopali upravni carinarice Franceta Mohoriča. Za njim ne žalujejo samo na Jesenicah, ampak tudi pri nas. Pokojni je bil naš rojak, doma na Češnjici. Bil je kot študent in še pozneje zelo delaven, saj se je na njegovo pobudo kmalu po vojski ustanovilo Prosvetno društvo, katerega duša je bil pokojni. Od hiše do hiše je hodil in v par dneh dobil društvu nad 100 zavednih članov. Društvo še danes živahno deluje. Tudi sicer je pokojnik rad prihajal domov k staršem, čeprav ga je trdo življenje poslalo daleč od rodnega kraja. Bog mu bodi dober plačnik!

Razglas

Predstojništvo mestne policije v Kranju poziva vse hišne lastnike, stanujoče v Kranju, v Gorenji Savi, na Primskemem, na Klancu, v Gorenjah, na Hujah, v Čirčah in v Rupih, da najkasneje do 1. junija, nabavijo hišne pole radi evidence hišnih stanovanjcev.

Hišno polo dobi vsak posestnik pri predstojništvu mestne policije v Kranju, na stražnici Mestni trg št. 1, med 8 uro zjutraj in 6 uro popoldne.

Proti vsakomur, ki se temu pozivu v določnem roku ne bi odzval, se bo postopalo najstrožje po uredbi o prijavljanju prebivalstva.

MALI OGLASI

Za vsako besedo v malih oglaših se plača D. 0'50. Najmanjši znesek je 8 D.

Važno! Modroce, otomane, spalne divane itd. izdeluje solidno in po nizki ceni BERNARD MAKŠ, tapetnik — Na skali št. 5. (v hiši g. Šipica)

Sprejme se takoj deklet od 14—16 let k otroku. Poizve se v upravi.

Sprejme se več čevljev, pomočnikov za stalno delo. Istotako se sprejme spretna prišivalka (šeparica). — Čevljarna »Elita«, Kranj.

Vajenec se sprejme takoj za krzarsko obrt. Poizve se v trgovini »Kožuhovina« pri novem mostu v Kranju.

Kupim že rabljeno tehtnico 10 kg z utežmi v dobrem stanju, centimetro. Ponudbe na upravo lista.

Odda se stanovanje s 1. avgustom. Tri sobe, kopalnica, soba za služkinjo in vse pritrdilne. Več se poizve v upravi »Gorenjca«.

Stanovanje: soba, kuhinja in sčramba se odda s 1. jun. — Novak Franc, Hrantje št. 11.

Pozabila se je v sredo popoldne na oknu (stafike) Kušlan črna listnica z računom in nekaj denarja. Ker je oseba, ki je listnico vrnila, poznana, naj jo vrne v trafiko Kušlan, da ne bo imela sitnosti.

Služkinjo, ki zna dobro prati, likati in opravljati druga dela, sprejme hotel »Evropa«-Focke.

Kupim travnik, njivo ali malo posestvo. Franc Konjedič, Strazišče pri Kranju.

Kolesa prodajajo se vedno po starih nizkih cenah. — Julij Zevnik, Strazišče.

PREKLIC

Globoko obžalujem, ker sem užalil Kordaš A. Ižija, nova stavba Gorenja Sava, iz se mu stidko zahvaljujem, ker je odstopil očitke.

Leo poljšagodić
Bakovca 30.

Pocinkane boilerje za ogrevanje tople vode potom štedilnika kakor tudi elektro-boilerje izvršuje iz, ima vedno na zalogi po jako nizki ceni

R. JAKELJ
Kranj — pri Kapušniku

Elektrovarjene štedilnike, kakor tudi vsa ostala ključavničarska dela izvršuje v strokovni izdelavi R. FLORJANČIĆ ključavničar KRANJ

Najboljše in najlepše obleke za birmance in prvoobhajance dobite pri nas!

Gotenjska oblačilnica

KRANJ PREŠERNOVA 18 ŠTEPAN ČENČIČ in FRANC KOZELJ

Plašč ali obleko lahko naročite tudi po meri.

VSAKOVRSNO POHIŠTVO

dobite najceneje

V ZALOGI POHIŠTVA

„LIPA“

KRANJ - Layerjeva ul.

Botri!

Botrice!

Za birmo

Vam nudim cenena in krasna darila še po starih cenah.

HVALA FRANC

zlatarska delavnica

KRANJ — poleg delavskega doma.

Couch zofe, otomane, divane

in vse tapetniške izdelke izvršuje točno in solidno

V. TONEJC
tapetnik, Kranj

Joža Herfort:

1

SIN ČRNIH GORA

Dolinska steza, iz soteske se vijoča se je zgubljala v melu in gruču, razgled so zastre strme divje pečine. Pot zdaj zdaj se zaznavna med črni je vodila strmo kvišku in se končavala pod temnosivo steno. Rušje, kateremu se je prej umaknilo krivo od vetra bičano borovje, je postajalo vse bolj zakrnjeno, sibičkejše, med skalami je skušala najti bora travica mesta, vendar ni imela niti prsti, niti vlage, da bi uspevala. Redki posamezni šopi so rumeneli ob vsakodnevnem vročem žaru sonca. Dalje preko pečin ni mogel nihče. V Črni gori se je nehal ob teh pečinah za gorjance svet. Toda, za redke prebivalce planin, krilate in pernate je bil tu raj, raj v katerega ni segla zloba dolin. Samotnih prebivalcev ni dosegal dih mest. Če si tam sedel in strmel v te temnosive, črnikaste, od strel ožgane skale, se ti je zdelo, da gledaš v tuj, neznan, tebi zaprt svet. Od časa do časa je mirno tišino, ki je vladala v tem divjem gorskem svetu, zdrnil je ječeč vzdih vetra, ki se je lovil po rušju in ostrih skalah. Onkraj pečin kamor je najdrznejši gorjanec s težavo preplezal, je v zatišju med divjim temnimi stenami, sredi puste, prazne goličave mirovala voda v tihem temnozelenem črnikastem planinskem jezeru. V kristalni čisti gladini so se zrcalile sivo črne pečine, raztrgani jarki hudournikov in modro nebo. Počas, komaj vidno se je odtekala voda iz jezera in nižje šumeč padala v

veličastvenem slapu v globel. Milijoni kapljic, ki so pršale, odbijajoč se od gladkih, spranih skalnih pragov, so se bleščali v žarkih pramenih sonca, v bajnih, pisanih mavričnih barvah, tvorili z grmečo pesmijo slapu eno tistih gorskih lepot, ob katerih postaneš sprčo njih nem. Bila je to ena onih lepot, v katerih razkazuje veličastna narava svojo divjo silo in zanos.

Visoko nad pečinami s slapom, visoko nad tihim jezerom, na čigar bregovih je rasla borna trava z redkim cvetjem pretkana, so se skale zložile v silen stolp, prav pod vrhom je bil smel previs in pod njim zavetje, to je bila »Smrtna peč«, tako so imenovali gorjanci oni silni skalni stolp. V zavetju pod previsom je bil kup dražja in nekaj belih od sonca, dežja in vetra preperehli kosti. Zaman je oko opazovalo od jezerske gladine proti stolpu, kdo da tam kraljuje, zastoj si poslušal in napenjal oči — gnezdo na stolpu je bilo zapuščeno. Z jezerskih bregov si videl, kamorkoli si se ozrl le visoke neme Črne gore, njih tajni molk ni nikdar oživel. Jezerska gladina ni nikdar oživila, ni švignila po travi miška, niti ni zaklicala ptica, in se ni prišel sončat na očrnelo skalo pisan gad. Črne gore so bile na videz mrtve, kot izumrle.

Globoko v dolini pod Črnimi gorami je bil stisnjen v breg kupček hiš, a gorjanci so se proti Črnim goram samo ozirali, samo nemo so strmeli v razjedene skale in vrhove, nihče pa se ni osmelil, da bi se povzpel na strme skale do jezerskih bregov, zakaj, dejali so, da tam kraljuje smrt, ono pečino s previsom niso krstili zastoj za — Smrtno peč. Tudi če bi se vrnil iz Črni gora, bi bil zapisan smrti! Ta govorica je žvepla iz roda v rod in vsakomur so že v zibki čepili strah pred Črnimi gorami.

*

Mesto veliko, prostrano na griču in okoli griča zidano. Ulice vse tlakovane s temnim asfaltom, po njih preko dneva vrvež. Drug drugega ne pozna, se ne ozre nanj, vsakdo hiti po svojih

potih, vsi so si tuji, neizmerno tuji. Pod mestom je ob skalne peči butalo morje, mrmraje svojo večno pesem, zdaj mirno, pohlevno, kot dete v zibki sanjajoče, zdaj kot besen lev rjoveč, s pogubo in poginom preteče vsem in vsakomur, ki ga doseže. Čez mesto in čez morje je kraljevalo sonce in mesto se je parilo in zgalo v obupni vročini, da se ti je pred očmi zameglilo in se ti je vse zavilo v rdečo, grozno morečo meglo. Hrup mesta in hrup pristanišča, trušč prometa, tuljenje parnikov in tovarniških siren, vse to je pesem dela, pesem in življenje današnjega sodobnega človeka. Pod noč pa se je ta vrvež umiril in nad srebrnimi vodami morja je plul mesec in le mrmranje morja in pa otožna ribiška pesem sta drugovala nočni samoti in mesecu. Po ulicah mesta je svetila mrzla luč obločnice in vse je bilo tako tuje, da te je srce zabolelo, če si otrok narave.

Res je, stokrat res, kar je dejal Dostojevskij: »Bog je ustvaril vas, človek mesto in hudič vele-mesto...«

Dvoje ljudi, dvoje bitij se je našlo v mestu ob srebrni mesečini in šepetajočem morju. Prvi je bil sin gora, onih lepih divjih Črni gora. Gozdar Marko je bil priklenjen na mestno delo. Tožilo se mu je po domu in po naravi. Čist lep, nepokvarjen, saj je bil otrok narave, močan in velik kot gora je bil, zagorele polti, rjavih las in sivorjavih oči, krepak, lep, stasit. Karkoli bi o njem dejal, bi bilo premalo, skratka, bil je — moč, človek, ki je stopil v življenje in se ni bal dela in naporov, vsaki stvari in vsakomur je odkrito in jasno pogledal v obraz.

Otrok mesta, južnjak in severnjak obenem, smel in drzen, vendar zvijačen in porogljiv je bil plavalasi modrooki Fred. Zadovoljen je bil stem, kar mu je prožilo mesto, pil je iz kupe življenje s polnimi požirki. Njegova pot je šla brezobzirno preko vsega in vseh. Kdor se mu ni umaknil, se je zlomil, kdor se mu ni umaknil, je padel.